

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Πρόλογος	V
Από τον πρόλογο της πρώτης έκδοσης	VII
Συνοπτικό διάγραμμα.....	IX
Αναλυτικός πίνακας περιεχομένων	XIII
Συντομογραφίες	LI
Γενική βιβλιογραφία.....	LVII

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

§ 1. Έννοια και ουσία του δικαίου.....	1
§ 2. Πηγές του δικαίου	19
§ 3. Έναρξη ισχύος, κατάργηση και αναδρομικότητα του νόμου	31
§ 4. Ιδιωτικό και δημόσιο δίκαιο.....	39
§ 5. Οι κανόνες δικαίου.....	47
§ 6. Ερμηνεία και διάπλωση των κανόνων δικαίου	61
§ 7. Αστικό δίκαιο και Αστικός Κώδικας	95
§ 8. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	111

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

§ 9. Ο άνθρωπος ως υποκείμενο δικαίου.....	131
§ 10. Η εξατομίκευση του προσώπου.....	145
§ 11. Η ικανότητα για δικαιοπραξία	153
§ 12. Η προστασία της προσωπικότητας.....	169

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

§ 13. Έννοια, φύση και διακρίσεις του νομικού προσώπου	189
§ 14. Η ρύθμιση των νομικών προσώπων στον ΑΚ	195
§ 15. Το σωματείο	213
§ 16. Ενώσεις προσώπων που δεν αποτελούν σωματείο	235
§ 17. Το ίδρυμα	239
§ 18. Επιτροπή εράνων, αστική εταιρεία και κοινοπραξία	247

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΝΝΟΙΑ, ΕΙΔΗ, ΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

§ 19. Έννομη σχέση, δικαίωμα και υποχρέωση.....	253
§ 20. Κατηγορίες δικαιωμάτων	265
§ 21. Αξίωση και ένσταση	279
§ 22. Κτήση, αλληλοίωση, απώλεια δικαιώματος	293

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

§ 23. Άσκηση, κατάχρηση, αποδυνάμωση και σύγκρουση δικαιωμά- των.....	299
§ 24. Πραγμάτωση και προστασία του δικαιώματος.....	321

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΠΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

§ 25. Παραγραφή των αξιώσεων	331
§ 26. Απόσβεση των δικαιωμάτων.....	357
§ 27. Χρόνος και υπολογισμός του.....	361

**ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΟΙ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ**

§ 28. Έννοια και στοιχεία της δικαιοπραξίας	367
§ 29. Διακρίσεις των δικαιοπραξιών	381

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
Η ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ**

§ 30. Προϋποθέσεις κατάρτισης των δικαιοπραξιών	411
§ 31. Ο τύπος της δικαιοπραξίας	425

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
Η ΣΥΝΑΨΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ**

§ 32. Η σύναψη συμβάσεως κατά τον ΑΚ	441
§ 33. Ιδιαίτερες περιπτώσεις σύναψης συμβάσεων	467
§ 34. Η ευθύνη από τις διαπραγματεύσεις	503

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ**

§ 35. Η απαγορευμένη δικαιοπραξία	511
§ 36. Η ανήθικη δικαιοπραξία	523
§ 37. Η εικονική δικαιοπραξία	533

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ**

§ 38. Η ανυπόστατη δικαιοπραξία	545
§ 39. Η άκυρη δικαιοπραξία	549
§ 40. Η ακυρώσιμη δικαιοπραξία	563

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΕΝΩΝ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ**

§ 41. Η ερμηνεία της δικαιοπραξίας	601
§ 42. Η πλήρωση των κενών της δικαιοπραξίας	617
§ 43. Το δικαιοπρακτικό θεμέλιο	623

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ
ΑΙΡΕΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

§ 44. Η αίρεση	633
§ 45. Η προθεσμία.....	649

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

§ 46. Η αντιπροσώπευση	653
§ 47. Η πληρεξουσιότητα.....	667
§ 48. Ειδικότερα θέματα αντιπροσώπευσης.....	689

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ
ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ

§ 49. Η συγκατάθεση, η συναίνεση και η έγκριση.....	701
§ 50. Διάθεση από μη δικαιούχο και εξουσιοδότηση.....	709

Αλφαβητικό ευρετήριο.....	721
Ευρετήριο νομοθετικών διατάξεων.....	753

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος	V
Από τον πρόλογο της πρώτης έκδοσης	VII
Συνοπτικό διάγραμμα.....	IX
Αναλυτικός πίνακας περιεχομένων	XIII
Συντομογραφίες	LI
Γενική βιβλιογραφία.....	LVII

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

§ 1. Έννοια και ουσία του δικαίου	1
I. Τί είναι δίκαιο.....	2
1. Έννοια	2
2. Στοιχεία	4
α) Ρύθμιση εξωτερικής συμπεριφοράς.....	4
β) Ρύθμιση επιτακτική	4
γ) Ρύθμιση ετερόνομη	5
δ) Ρύθμιση γενική και αφηρημένη	5
II. Δίκαιο και ηθική	5
1. Έννοια ηθικής.....	5
2. Διαφορές δικαίου και ηθικής.....	5
α) Σκοπός.....	5
β) Προέλευση κανόνων	6
γ) Περιεχόμενο κανόνων.....	6
δ) Βαθμοί αυστηρότητας	6
ε) Κυρώσεις	7
3. Συνέπειες των διαφορών	7
III. Δίκαιο και εθιμοτυπία	8
1. Έννοια της εθιμοτυπίας	8
2. Σχέση προς το δίκαιο	8
IV. Δίκαιο και Δικαιοσύνη (φυσικό δίκαιο).....	9

1. Θετικό δίκαιο	9
2. Φυσικό δίκαιο.....	10
3. Το θεμέλιο της ισχύος του δικαίου.....	11
α) Ο νομικός θετικισμός	12
β) Ο νομικός ιδεαλισμός	12
4. Η νομική δογματική.....	13
V. Οι θεμελιώδεις αρχές του ιδιωτικού δικαίου	14
1. Έννοια	14
2. Σεβασμός της προσωπικότητας και ιδιωτική αυτονομία	15
α) Σεβασμός της προσωπικότητας.....	15
β) Η αρχή της ιδιωτικής αυτονομίας.....	15
3. Ασφάλεια των συναλλαγών και καλή πίστη	16
α) Η αρχή της ασφάλειας των συναλλαγών	16
β) Καλή πίστη.....	17
γ) Προστασία του ασθενέστερου.....	17
4. Σύγκρουση των θεμελιωδών αρχών μεταξύ τους	17
§ 2. Πηγές του δικαίου	19
I. Έννοια των πηγών του δικαίου.....	20
II. Πρωτογενείς πηγές του δικαίου.....	20
1. Έννοια	20
2. Ο νόμος.....	21
α) Ουσιαστικός νόμος.....	21
β) Τυπικός νόμος	21
3. Το έθιμο	22
α) Έννοια.....	22
β) Προϋποθέσεις	22
γ) Δικονομική μεταχείριση	23
4. Γενικώς παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου	23
5. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης	24
III. Δευτερογενείς πηγές του δικαίου	24
1. Έννοια	24
2. Διεθνείς συμβάσεις	24
3. Συλλογικές συμβάσεις εργασίας.....	25
4. Καλή πίστη.....	25
α) Αντικειμενική καλή πίστη.....	25
β) Υποκειμενική καλή πίστη.....	25

5. Χρηστά ήθη	26
6. Συνήθειες και συναήθηκτικά ήθη	27
α) Συνήθειες	27
β) Συναήθηκτικά ήθη	27
IV. Νομολογία	28
1. Έννοια	28
2. Σημασία της νομολογίας	28
§ 3. Έναρξη ισχύος, κατάργηση και αναδρομικότητα του νόμου	31
I. Έναρξη ισχύος του νόμου	31
1. Τυπική ισχύς	31
2. Ουσιαστική ισχύς	32
II. Κατάργηση του νόμου	32
1. Κατάργηση κατ' αρχήν μόνο με νόμο	32
2. Κατάργηση με νεότερο νόμο	32
3. Κατάργηση νόμου με έθιμο	33
III. Η αρχή της μη αναδρομικότητας του νόμου	34
1. Ο κανόνας	34
2. Κάμψη του κανόνα	34
3. Έννοια της αναδρομής	36
α) Γνήσια αναδρομή	36
β) Μη γνήσια αναδρομή	36
4. Ερμηνευτικός νόμος	36
5. Ο αναδρομικός νόμος στη δίκη	37
§ 4. Ιδιωτικό και δημόσιο δίκαιο	39
I. Η διάκριση μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου δικαίου	39
II. Πρακτική σημασία της διάκρισης	40
1. Στο Σύνταγμα	40
2. Στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας	40
III. Κριτήρια της διάκρισης	40
1. Η θεωρία των υποκειμένων	41
2. Η θεωρία των συμφερόντων	41
3. Θεωρία της υποταγής	41
4. Θεωρία της εξουσίας	42
5. Κρατούσα άποψη	42
IV. Κλάδοι του ιδιωτικού δικαίου	43
1. Αστικό δίκαιο	43

2. Εμπορικό δίκαιο.....	43
3. Εργατικό δίκαιο.....	43
4. Δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας.....	44
5. Ιδιωτικό διεθνές δίκαιο	44
V. Κλάδοι του αστικού δικαίου.....	44
1. Γενικές Αρχές	44
2. Ενοχικό δίκαιο	44
3. Εμπράγματο δίκαιο	45
4. Οικογενειακό δίκαιο	45
5. Κληρονομικό δίκαιο	45
§ 5. Οι κανόνες δικαίου	47
I. Έννοια και περιεχόμενο του κανόνα δικαίου.....	48
1. Έννοια	48
2. Περιεχόμενο-μορφή	48
α) Πραγματικό	49
β) Έννομη συνέπεια.....	49
3. Λειτουργία	49
II. Διακρίσεις των κανόνων δικαίου.....	50
1. Κανόνες καθολικοί και τοπικοί.....	50
α) Καθολικοί κανόνες.....	50
β) Τοπικοί κανόνες	50
2. Κανόνες γενικοί, ειδικοί και ατομικοί	51
α) Γενικοί κανόνες	51
β) Ειδικοί κανόνες.....	51
γ) Ατομικοί κανόνες.....	51
3. Κανόνες απαγορευτικοί, επιτακτικοί και επιτρεπτικοί.....	51
α) Απαγορευτικοί κανόνες.....	51
β) Επιτακτικοί κανόνες.....	52
γ) Επιτρεπτικοί κανόνες	52
4. Αυτοτελείς και μη αυτοτελείς κανόνες.....	52
α) Αυτοτελείς κανόνες	52
β) Μη αυτοτελείς (ή ατελείς) κανόνες	52
5. Κανόνες αναγκαστικοί και ενδοτικοί.....	52
α) Αναγκαστικοί κανόνες.....	52
β) Ενδοτικοί κανόνες	53
6. Κανόνες αυστηροί και επιεικείς.....	54

α) Αυστηροί κανόνες	54
β) Επιεικείς κανόνες	54
7. Ερμηνευτικοί κανόνες, νόμιμα τεκμήρια, πλάσματα δικαίου, γενικές ρήτρες	54
α) Ερμηνευτικοί κανόνες	54
β) Νόμιμα τεκμήρια	55
γ) Πλάσματα δικαίου	55
δ) Γενικές ρήτρες	55
III. Διάταξη νόμου	56
1. Έννοια	56
2. Ατελείς διατάξεις	56
IV. Εφαρμογή των κανόνων δικαίου	57
1. Έννοια	57
α) Προσδιορισμός του ιστορικού	57
β) Εντοπισμός του εφαρμοστέου κανόνα.....	57
γ) Υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στον κανόνα.....	57
δ) Συναγωγή της έννομης συνέπειας	57
2. Δικανικός συλλογισμός	58
V. Συρροή κανόνων δικαίου	59
1. Έννοια	59
2. Είδη συρροής.....	60
α) Σωρευτική συρροή.....	60
β) Διαζευκτική (ή εκλεκτική) συρροή.....	60
γ) Αποκλειστική συρροή	60
§ 6. Ερμηνεία και διάπλωση των κανόνων δικαίου	61
I. Η ερμηνεία των κανόνων δικαίου	63
1. Έννοια	63
2. Ο κανονιστικός χαρακτήρας της ερμηνείας	64
3. Είδη ερμηνείας.....	64
α) Αυθεντική.....	64
β) Επιστημονική.....	64
4. Θεωρίες για την ερμηνεία	64
α) Υποκειμενική θεωρία	64
β) Αντικειμενική θεωρία	65
5. Κριτήρια ερμηνείας	65
α) Το γράμμα	65

β) Το σύστημα	67
γ) Ο σκοπός (το τέλος, ratio).....	68
δ) Η ιστορία	68
6. Εφαρμογή των κριτηρίων	69
7. Ερμηνευτικά επιχειρήματα.....	69
α) Από το μείζον προς το έλασσον (argumentum a majore ad minus).....	69
β) Από το έλασσον προς το μείζον (argumentum a minore ad majus).....	70
γ) Από τη σιωπή του νόμου (argumentum a silentio).....	70
δ) Εξ αντιδιαστολής (argumentum e contrario).....	70
8. Συσταλτική και διασταλτική ερμηνεία	70
α) Συσταλτική ερμηνεία.....	70
β) Διασταλτική ερμηνεία	71
II. Πλήρωση των κενών	71
1. Έννοια του κενού	71
2. Ακούσια κενά.....	71
α) Έννοια.....	72
β) Πλήρωση του ακούσιου κενού	72
γ) Διαπίστωση του κενού	73
3. Εκούσια κενά	74
α) Έννοια.....	74
β) Πλήρωση των εκούσιων κενών.....	74
4. Συγκαλυμμένα κενά.....	74
5. Ανάλογη εφαρμογή.....	75
III. Άρση των αντινομιών	75
1. Έννοια της αντινομίας	75
2. Κανονιστική αντινομία	76
3. Αξιολογική αντινομία	76
IV. Praeter και contra legem ερμηνεία	77
1. Praeter legem	77
2. Contra legem.....	77
V. Η εναρμονισμένη με το Σύνταγμα ερμηνεία του νόμου.....	78
1. Εμφάνιση και διάδοση της μεθόδου	78
2. Περιεχόμενο.....	78
3. Τριτενέργεια των διατάξεων του Συντάγματος	80
4. Αρχή της αναλογικότητας	84

VI. Η σύμφωνη με το ενωσιακό δίκαιο ερμηνεία του νόμου	85
1. Έννοια	85
2. Περιεχόμενο.....	86
3. Όρια εφαρμογής	87
4. Συγκεκριμενοποίηση γενικών ρητρών	87
VII. Η σύμφωνη με την ΕΣΔΑ ερμηνεία του νόμου	88
VIII. Η «τοπική μέθοδος»	89
1. Εμφάνιση και περιεχόμενο της μεθόδου	89
2. Μειονεκτήματα	90
3. Χρησιμότητα	90
IX. Η οικονομική ανάλυση του δικαίου	91
1. Εμφάνιση και περιεχόμενο της θεωρίας	91
2. Μειονεκτήματα	92
3. Χρησιμότητα	92
§ 7. Αστικό δίκαιο και Αστικός Κώδικας	95
I. Το αστικό δίκαιο γενικά	96
II. Η διαίρεση του αστικού κώδικα	96
1. Το πενταμερές σύστημα.....	96
2. Το διμερές σύστημα.....	97
III. Το αστικό δίκαιο πριν από τον ΑΚ.....	98
1. Βυζαντινορωμαϊκό δίκαιο	98
2. Επιστήμη του δικαίου των πανδεκτών.....	99
3. Οι νεότεροι αστικοί νόμοι	100
4. Τοπικοί αστικοί κώδικες.....	100
IV. Η σύνταξη του Αστικού Κώδικα	101
1. Ανάγκη σύνταξης.....	101
2. Προεργασία	101
3. Έναρξη ισχύος.....	103
V. Περιεχόμενο και κύρια χαρακτηριστικά του ΑΚ.....	103
1. Διάρθρωση ύλης	103
2. Πρότυπα και ξένες επιρροές	103
3. Γενική ιδεολογική κατεύθυνση του ΑΚ	104
4. Κύρια χαρακτηριστικά του ΑΚ.....	105
5. Τροποποιήσεις	108
6. Οι ατέλειες του ΑΚ και οι ανάγκες εκσυγχρονισμού	108

§ 8. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης	111
I. Νέα έννομη τάξη.....	112
1. Ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.....	112
α) Οι ιδρυτικές συνθήκες.....	112
β) Σκοπός.....	113
γ) Νομική προσωπικότητα - νομική φύση.....	113
δ) Όργανα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.....	114
2. Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.....	114
3. Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Μάαστριχτ).....	114
α) Περιεχόμενο της Συνθήκης.....	114
β) Νομική φύση - νομική προσωπικότητα.....	115
4. Συνθήκη του Άμστερνταμ.....	115
5. Οικονομική και Νομισματική Ένωση.....	116
6. Συνθήκη της Νίκαιας.....	18
7. Συνθήκη για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα.....	118
8. Συνθήκη της Λισαβόνας.....	119
II. Σχέση ενωσιακού και ελληνικού δικαίου.....	120
1. Οι διακρίσεις του ενωσιακού δικαίου και η ένταξή του στην ελληνική έννομη τάξη.....	120
α) Πρωτογενές δίκαιο.....	121
β) Παράγωγο δίκαιο.....	121
γ) Οι διεθνείς συμβάσεις.....	121
δ) Το άγραφο δίκαιο.....	122
2. Αρχή της υπεροχής του ενωσιακού έναντι του ελληνικού δικαίου.....	122
3. Αρχή της άμεσης εφαρμογής.....	123
α) Κανονισμοί.....	123
β) Οδηγίες.....	123
γ) Συνθήκες.....	124
δ) Αποφάσεις.....	125
III. Εναρμόνιση του ιδιωτικού δικαίου στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	125
1. Η ανάγκη εναρμόνισης.....	125
2. Η εναρμόνιση του αστικού δικαίου.....	126
IV. Η ιδέα για έναν κοινό Ευρωπαϊκό Αστικό Κώδικα.....	127
1. Η ιδέα και οι προοπτικές της.....	127
2. Εναρμόνιση θεμελιωδών αρχών.....	129

**ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ**

§ 9. Ο άνθρωπος ως υποκείμενο δικαίου	131
I. Η ικανότητα δικαίου	132
1. Έννοια	132
2. Περιορισμός ή παραίτηση.....	133
3. Γενική και ειδική ικανότητα δικαίου	133
II. Αρχή και τέλος του φυσικού προσώπου	134
1. Γενικά	134
2. Αρχή του φυσικού προσώπου	135
α) Η γέννηση	135
β) Ο κυοφορούμενος	135
γ) «Μήπω συνειλημμένος»	137
δ) Τεχνητή γονιμοποίηση	137
3. Τέλος του φυσικού προσώπου	139
α) Θάνατος.....	139
β) Απόδειξη και τεκμήρια θανάτου	139
4. Αφάνεια	140
α) Έννοια.....	140
β) Προϋποθέσεις	140
γ) Αίτηση-διαδικασία	141
δ) Συνέπειες κήρυξης αφάνειας.....	142
ε) Επανεμφάνιση αφάντου	143
§ 10. Η εξατομίκευση του προσώπου	145
I. Έννοια	145
II. Ιδιότητες ή καταστάσεις του προσώπου	145
1. Το όνομα.....	145
2. Το φύλο.....	147
3. Η συγγένεια	147
4. Η κατοικία	149
5. Η ιθαγένεια	150
6. Η ηλικία	152

§ 11. Η ικανότητα για δικαιοπραξία.....	153
I. Έννοια της ικανότητας για δικαιοπραξία	154
II. Η μεταρρύθμιση του ν. 2447/1996.....	154
1. Ο ν. 2447/1996	154
2. Δικαστική συμπαράσταση	155
α) Στερητική δικαστική συμπαράσταση.....	155
β) Επικουρική δικαστική συμπαράσταση.....	155
III. Ικανοί για δικαιοπραξία	156
IV. Ανίκανοι για δικαιοπραξία	157
1. Η ΑΚ 128	157
2. Η ΑΚ 131	157
3. Συνέπειες της ανικανότητας	158
V. Περιορισμένως ικανοί για δικαιοπραξία	160
1. Εισαγωγικά	160
2. Στάδια ικανότητας του ανηλίκου	161
α) Ο ανήλικος που έχει συμπληρώσει το δέκατο έτος	161
β) Ο ανήλικος που συμπλήρωσε το δέκατο τέταρτο έτος	162
γ) Ο ανήλικος που συμπλήρωσε το δέκατο πέμπτο έτος	163
δ) Ο έγγαμος ανήλικος.....	164
3. Το κύρος των δικαιοπραξιών του περιορισμένως ικανού.....	164
VI. Συσχετισμός της δικαιοπρακτικής ικανότητας με άλλες «ικανότητες» του προσώπου.....	166
1. Ικανότητα δικαίου και ικανότητα να είναι κάποιος διάδικος ...	166
2. Ικανότητα για δικαιοπραξία και ικανότητα για αυτοπρόσωπη δικαστική παράσταση	166
3. Ικανότητα για δικαιοπραξία και ικανότητα προς αδικοπραξία	167
§ 12. Η προστασία της προσωπικότητας	169
I. Προσωπικότητα	170
1. Έννοια	170
2. Εκδηλώσεις του δικαιώματος της προσωπικότητας	172
α) Φυσική υπόσταση.....	172
β) Ψυχική υπόσταση	172
γ) Ηθική υπόσταση.....	173
δ) Ανάπτυξη της προσωπικότητας.....	173
ε) Μέσα προσδιορισμού του προσώπου	173
στ) Προϊόντα της διάνοιας	174

ζ) Σφαίρα του απορρήτου	174
η) Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα	175
θ) Κοινόχρηστα πράγματα	176
ι) Επαγγελματική απασχόληση και ανέλιξη	176
ια) Νομικά πρόσωπα	177
3. Προσβολή του δικαιώματος της προσωπικότητας	177
α) Εσωτερική προσβολή	177
β) Εξωτερική προσβολή	178
II. Προστασία της προσωπικότητας.....	180
1. Αξιώσεις από την προσβολή της προσωπικότητας	180
α) Αξίωση για άρση της προσβολής (ΑΚ 57 § 1 εδ. α΄)	180
β) Αξίωση για παράλειψη της προσβολής στο μέλλον (ΑΚ 57 § 1 εδ. α΄)	181
γ) Αξίωση προς αποζημίωση (ΑΚ 57 § 2)	181
δ) Αξίωση για ικανοποίηση ηθικής βλάβης (ΑΚ 59)	181
ε) Άλλες δυνατότητες	182
2. Προστασία του ονόματος (ΑΚ 58)	183
3. Προστασία των προϊόντων της διάνοιας (ΑΚ 60)	184
4. Προστασία μνήμης νεκρού (ΑΚ 57 § 1 εδ. β΄)	185

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

§ 13. Έννοια, φύση και διακρίσεις του νομικού προσώπου	189
I. Έννοια και σκοπός	189
1. Έννοια	189
2. Σκοπός	190
II. Φύση του νομικού προσώπου	191
1. Η θεωρία του πλάσματος δικαίου	192
2. Η οργανική θεωρία.....	192
3. Η θέση του Αστικού Κώδικα	192
III. Διακρίσεις των νομικών προσώπων.....	193
1. Νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου.....	193
2. Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου	194
3. Νομικά πρόσωπα μεικτής φύσης.....	194
§ 14. Η ρύθμιση των νομικών προσώπων στον ΑΚ	195
I. Ικανότητα, σύσταση, έδρα, επωνυμία και προσωπικότητα	196
1. Ικανότητα δικαίου	196

2. Σύσταση	197
3. Έδρα.....	198
4. Επωνυμία.....	199
5. Η προσωπικότητα των νομικών προσώπων	199
II. Διοίκηση	200
1. Καταστατικό όργανο	200
2. Τρόποι άσκησης.....	201
3. Απαρτία-πλειοψηφία.....	201
4. Σύγκρουση συμφερόντων.....	201
5. Διορισμός προσωρινής διοίκησης.....	202
α) Έλληψη προσώπων διοίκησης	202
β) Σύγκρουση συμφερόντων	203
6. Περιεχόμενο-Πράξεις έναντι τρίτων.....	204
7. Αναλογική εφαρμογή άλλων διατάξεων	205
III. Δικαιοπραξίες του νομικού προσώπου.....	205
IV. Ευθύνη του νομικού προσώπου	207
1. Πράξη ή παράλειψη.....	207
2. Πράξη ή παράλειψη των αντιπροσωπευτικών οργάνων	207
3. Πράξη ή παράλειψη των οργάνων κατά την ενάσκηση των καθκόντων τους.....	208
4. Νόμιμος λόγος ευθύνης	209
5. Ευθύνη του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.....	209
V. Τέλος του νομικού προσώπου	210
1. Διάλυση.....	210
2. Εκκαθάριση.....	210
3. Τύχη της περιουσίας	211
VI. Μετατροπή της μορφής του νομικού προσώπου.....	212
§ 15. Το σωματείο	213
I. Έννοια και σύσταση	214
1. Έννοια	214
2. Σύσταση.....	215
II. Η ιδιότητα του μέλους.....	219
1. Μέλη του σωματείου.....	219
2. Είσοδος νέου μέλους.....	219
3. Δικαιώματα και υποχρεώσεις μελών.....	220

4. Απώλεια ιδιότητας μέλους	221
α) Αποχώρηση μέλους.....	221
β) Αποβολή μέλους	222
III. Όργανα του σωματείου	224
1. Η διοίκηση	224
2. Η συνέλευση.....	225
α) Αρμοδιότητα	225
β) Σύγκληση και συγκρότηση	226
γ) Λήψη αποφάσεων	227
δ) Νομική φύση της απόφασης.....	228
ε) Ελαττωματικές αποφάσεις	229
IV. Διάλυση του σωματείου	231
1 Απόφαση της συνέλευσης.....	231
2. Αυτοδίκαιη λύση	231
3. Δικαστική απόφαση.....	231
4. Συνέπειες διάλυσης	233
§ 16. Ενώσεις προσώπων που δεν αποτελούν σωματείο.....	235
I. Έννοια και σύσταση	235
1. Έννοια	236
2. Σύσταση	236
II. Απόκτηση νομικής προσωπικότητας	236
III. Διοίκηση και διάλυση.....	237
1. Διοίκηση	237
2. Διάλυση.....	238
§ 17. Το ίδρυμα	239
I. Έννοια και σύσταση	239
1. Έννοια	239
2. Σύσταση	240
3. Κοινωφελές ίδρυμα	242
II. Κτήση περιουσίας	243
1. Ίδρυση με δικαιοπραξία εν ζωή.....	243
2. Ίδρυση με διαθήκη	243
III. Διοίκηση, ωφελούμενοι, διάλυση	244
1. Διοίκηση	244
2. Μεταβολή σκοπού	245
3. Ωφελούμενα πρόσωπα	245

4. Διάλυση του ιδρύματος.....	246
§ 18. Επιτροπή εράνων, αστική εταιρεία και κοινοπραξία	247
I. Επιτροπή εράνου	247
1. Έννοια	247
2. Σύσταση	247
3. Παροχές προς την ερανική επιτροπή.....	248
4. Διάλυση.....	249
5. Τύχη περιουσίας	249
II. Εταιρεία	249
1. Έννοια	249
2. Αστική εταιρεία	250
III. Κοινοπραξία.....	250
1. Έννοια	250
2. Νομική φύση	250

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΝΝΟΙΑ, ΕΙΔΗ, ΚΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

§ 19. Έννομη σχέση, δικαίωμα και υποχρέωση	253
I. Έννομη σχέση	254
1. Έννοια	254
2. Περιεχόμενο	254
3. Γένεση και λήξη	255
4. Διάκριση από συγγενείς έννοιες	256
α) Νομική κατάσταση	256
β) Θεσμός.....	256
II. Το δικαίωμα.....	257
1. Έννοια	257
2. Διάκριση από συγγενείς έννοιες	258
α) Έννομο συμφέρον.....	258
β) Ελευθερίες ιδιωτικού δικαίου	259
γ) Ευεργέτημα.....	259
δ) Προνόμια	259
III. Υποχρεώσεις, βάρη και δεσμεύσεις	260

1. Υποχρεώσεις.....	260
2. Βάρη	261
3. Δεσμεύσεις.....	261
IV. Περιουσία και επιχείρηση.....	262
1. Περιουσία	262
α) Έννοια.....	262
β) Νομική μεταχείριση.....	263
2. Επιχείρηση	263
α) Έννοια.....	263
β) Νομική μεταχείριση.....	263
§ 20. Κατηγορίες δικαιωμάτων	265
I. Σκοπός της διάκρισης	266
II. Διάκριση με βάση την παρεχόμενη εξουσία	266
1. Εξουσιαστικά δικαιώματα	266
α) Απόλυτα.....	266
β) Σχετικά.....	267
2. Διαπληστικά δικαιώματα	268
III. Διάκριση με κριτήριο το αν έχουν πληρωθεί οι απαραίτητοι όροι γένεσης του δικαιώματος.....	269
1. Πλήρες δικαίωμα	269
2. Δικαίωμα προσδοκίας	269
IV. Διάκριση με κριτήριο τη δυνατότητα μεταβίβασης.....	272
1. Αμεταβίβαστα	272
2. Μεταβιβάστα.....	272
V. Διάκριση με κριτήριο το ποιός μπορεί να είναι δικαιούχος	273
1. Προσωποπαγή.....	273
2. Πραγματοπαγή.....	273
VI. Διάκριση με κριτήριο το αν μπορούν να διαιρεθούν κατά ιδανικά μέρη.....	274
1. Διαιρετά	274
2. Αδιαίρετα	275
VII. Διάκριση με κριτήριο τον περιουσιακό ή μη περιουσιακό χαρακτήρα τους	276
1. Περιουσιακά	276
2. Προσωπικά	276
3. Μεικτά.....	276

VIII Διάκριση με κριτήριο την αυτοτέλειά τους	276
1. Κύρια	276
2. Παρεπόμενα.....	276
IX. Διάκριση με κριτήριο τη συστηματική διαίρεση του ΑΚ	277
1. Ενοχικά	277
2. Εμπράγματα	277
3. Οικογενειακά	277
4. Κληρονομικά	277
X. Δικαίωμα επί δικαιώματος.....	277
§ 21. Αξίωση και ένσταση	279
I. Αξίωση	280
1. Εισαγωγικά	280
2. Είδη αξιώσεων	281
α) Προσωπικές (in personam).....	281
β) Απόλυτες (in rem).....	281
γ) Πραγματοπαγείς (in rem scriptae).....	281
3. Σχέση αξίωσης και ενοχής	282
4. Σχέση αξίωσης και αγωγής.....	282
II. Συνδρομή περισσότερων αξιώσεων.....	283
1. Συρροή νομίμων βάσεων της αξίωσης.....	284
2. Συρροή αξιώσεων	285
3. Σώρευση αξιώσεων	285
4. Αλληλεπίδραση μεταξύ των συντρεχουσών αξιώσεων	286
III. Ένσταση	287
1. Έννοια	287
2. Γνήσια ένσταση.....	288
α) Αναβλητική και ανατρεπτική ένσταση	288
β) Πραγματοπαγής και προσωποπαγής ένσταση	289
γ) Αυτοτελής και μη αυτοτελής ένσταση.....	289
δ) Άσκηση μόνο από τον δικαιούχο	290
3. Καταχρηστική ένσταση	290
4. Δικονομικές ενστάσεις	291
IV. Άρνηση του δικαιώματος	291
1. Έννοια	291
2. Διάκριση από τις ενστάσεις.....	292
3. Πρακτική σημασία	292

§ 22. Κτήση, αλλοίωση, απώλεια δικαιώματος	293
I. Κτήση	293
1. Έννοια	293
2. Πρωτότυπη κτήση.....	294
3. Παράγωγη κτήση.....	295
α) Παράγωγη μεταβιβαστική.....	295
β) Παράγωγη δημιουργική	296
II. Αλλοίωση	297
III. Απώλεια	297
1. Έννοια	297
2. Είδη απώλειας.....	297
α) Εκούσια απώλεια	297
β) Ακούσια απώλεια.....	297

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

§ 23. Άσκηση, κατάχρηση, αποδυνάμωση και σύγκρουση δικαιωμάτων	299
I. Άσκηση του δικαιώματος	301
1. Έννοια και περιεχόμενο	301
α) Η απόλαυση.....	301
β) Η διάθεση.....	301
γ) Η προστασία	302
2. Άσκηση προαιρετική.....	303
3. Άσκηση κατ' αρχήν απεριόριστη	303
II. Κατάχρηση δικαιώματος.....	304
1. Εισαγωγικά	304
2. Δικαίωμα	304
α) Έννοια.....	304
β) Δικονομικά δικαιώματα	305
γ) Απαιτήσεις	306
δ) Δικαιώματα ενωσιακού δικαίου	306
ε) Λειτουργικά δικαιώματα.....	307
στ) Θεσμός.....	307
ζ) Ενστάσεις, αποφάσεις και κτήση δικαιώματος	307
η) Φυσικές ελευθερίες.....	308
θ) Δικαιώματα διοικητικού δικαίου.....	309
3. Άσκηση του δικαιώματος	309

4. Κατάχρηση του δικαιώματος	310
α) Η καλή πίστη.....	310
β) Τα χρηστά ήθη	310
γ) Ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος....	311
5. Προφανής υπέρβαση.....	312
6. Συνέπειες.....	312
7. Προβολή της ένστασης καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος	313
III. Αποδυνάμωση δικαιώματος.....	315
1. Έννοια και προϋποθέσεις.....	315
2. Συνέπειες.....	316
IV. Σύγκρουση δικαιωμάτων με συμφέροντα ή με άλλα δικαιώματα	318
1. Σύγκρουση με συμφέροντα.....	318
2. Σύγκρουση με άλλα δικαιώματα	318
α) Σύγκρουση εμπράγματων δικαιωμάτων.....	318
β) Σύγκρουση ενοχικών δικαιωμάτων	319
γ) Σύγκρουση διαπληστικών δικαιωμάτων.....	319
δ) Σύγκρουση εμπράγματος και ενοχικού δικαιώματος	319
ε) Σύγκρουση λειτουργικών δικαιωμάτων	319
§ 24. Πραγμάτωση και προστασία του δικαιώματος.....	321
I. Προτεραιότητα της κρατικής προστασίας	321
1. Εισαγωγικά	321
2. Διαγνωστική διαδικασία	322
3. Διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης	322
4. Διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων	323
5. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η αυτοδύναμη προστασία	324
II. Αυτοδικία.....	324
1. Έννοια	324
2. Προϋποθέσεις.....	324
3. Συνέπειες.....	325
4. Ειδικές περιπτώσεις αυτοδικίας.....	326
III. Άμυνα	326
1. Έννοια	326
2. Προϋποθέσεις.....	326
3. Συνέπειες.....	327
4. Ειδικές περιπτώσεις.....	328
IV. Κατάσταση ανάγκης.....	328

1. Έννοια	328
2. Προϋποθέσεις.....	329
3. Συνέπειες.....	329

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΠΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

§ 25. Παραγραφή των αξιώσεων.....	331
I. Έννοια και δικαιολογία της παραγραφής.....	332
1. Έννοια	332
2. Χρόνος παραγραφής	334
α) Διάρκεια	334
β) Έναρξη της παραγραφής.....	336
3. Αξιώσεις Δημοσίου.....	339
II. Αναστολή της παραγραφής.....	340
1. Έννοια αναστολής.....	340
2. Απόλυτη αναστολή.....	340
3. Αναστολή συμπληρώσεως.....	341
4. Συνέπειες της αναστολής	342
III. Διακοπή της παραγραφής	343
1. Έννοια της διακοπής	343
2. Λόγοι διακοπής	343
α) Αναγνώριση	343
β) Έγερση αγωγής	345
γ) Διενέργεια διαδικαστικών πράξεων	346
δ) Υποβολή της διαφοράς σε διαιτησία ή άλλη αρχή	346
ε) Εγγραφή υποθήκης	346
στ) Διαταγή πληρωμής.....	346
ζ) Αίτηση συντηρητικής απόδειξης.....	347
3. Πότε η παραγραφή θεωρείται σαν να μη διακόπηκε	347
4. Συνέπειες της διακοπής.....	348
5. Χρόνος νέας παραγραφής	350
IV. Προσμέτρηση του χρόνου παραγραφής.....	351
1. Στις ενοχικές αξιώσεις	351
2. Στις εμπράγματες αξιώσεις.....	351
V. Συνέπειες της παραγραφής.....	352
1. Η ένσταση παραγραφής	352
2. Η αξίωση μετά την παραγραφή	353

3. Παραγεγραμμένη αξίωση και δικαίωμα	353
VI. Απαράγραπτο των ενστάσεων	354
§ 26. Απόσβεση των δικαιωμάτων	357
I. Έννοια αποσβεστικής προθεσμίας	357
II. Ρύθμιση της αποσβεστικής προθεσμίας	358
§ 27. Χρόνος και υπολογισμός του	361
I. Ο χρόνος στο δίκαιο	361
1. Έννοια	361
2. Προθεσμίες	361
II. Υπολογισμός του χρόνου	361
1. Τρόποι υπολογισμού	362
α) Φυσικός και πολιτικός	362
β) Συναπτός και ωφέλιμος	362
2. Έναρξη και λήξη της προθεσμίας	362
α) Έναρξη της προθεσμίας	362
β) Λήξη της προθεσμίας	363
3. Υπολογισμός των προθεσμιών	364
4. Παράταση της προθεσμίας	365
5. Προθεσμίες επιμελείας	365

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΙ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ

§ 28. Έννοια και στοιχεία της δικαιοπραξίας	367
I. Η δικαιοπραξία ως μέσον πραγμάτωσης της ιδιωτικής αυτονομίας	368
II. Έννοια δικαιοπραξίας	369
III. Στοιχεία της δικαιοπραξίας	369
1. Δήλωση βουλήσεως ή πράξη βουλήσεως	369
2. Έννομη συνέπεια	370
α) Απλώς φιλικές ή εθιμοτυπικές σχέσεις	370
β) Σχέσεις φιλοφροσύνης	371
γ) «Συμφωνίες κυρίων» (gentlemen's agreements)	371
3. Ηθελημένη έννομη συνέπεια	372
4. Στοιχεία «τύπων» δικαιοπραξιών	372

α) Ουσιώδη στοιχεία	372
β) Επουσιώδη στοιχεία.....	372
γ) Σημασία της διάκρισης	373
IV. Γενικό και ειδικό πραγματικό της δικαιοπραξίας	373
1. Η διάκριση	373
2. Το υπόλοιπο περιεχόμενο του γενικού πραγματικού	374
α) Προϋποθέσεις του κύρους της δικαιοπραξίας	374
β) Όροι του ενεργού της δικαιοπραξίας.....	374
γ) Σημασία της διάκρισης	375
V. Άλλες νομικές πράξεις	375
1. Εισαγωγικά	375
2. Οιονεί δικαιοπραξία.....	376
α) Η ανακοίνωση βουλήσεως	376
β) Η ανακοίνωση παραστάσεως.....	377
γ) Η ανακοίνωση συναισθήματος	377
3. Υλική πράξη	378
4. Μεικτή υλική πράξη	379
5. Δικαιοπρακτική παράληψη	379
§ 29. Διακρίσεις των δικαιοπραξιών	381
I. Μονομερείς και πολυμερείς δικαιοπραξίες	382
1. Μονομερείς δικαιοπραξίες.....	382
α) Απευθυντές.....	383
β) Μη απευθυντές.....	383
2. Πολυμερείς δικαιοπραξίες	384
α) Σύμβαση.....	384
β) Συνδικαιοπραξία	385
γ) Συλλογική πράξη	385
II. Δικαιοπραξίες εν ζωή και αιτία θανάτου.....	386
1. Δικαιοπραξίες εν ζωή.....	386
2. Δικαιοπραξίες αιτία θανάτου	387
III. Δικαιοπραξίες προσωπικού και περιουσιακού δικαίου	387
1. Δικαιοπραξίες προσωπικού δικαίου.....	387
2. Δικαιοπραξίες περιουσιακού δικαίου.....	387
IV. Δικαιοπραξίες ενοχικές και εμπράγματες.....	388
1. Δικαιοπραξίες ενοχικές	388
2. Εμπράγματες δικαιοπραξίες	388

3. Δικαιοπραξίες με «ενοχική» και «εμπράγματον ενέργεια»	388
V. Δικαιοπραξίες υποσχετικές και εκποιητικές	389
1. Υποσχετικές δικαιοπραξίες	389
2. Εκποιητικές δικαιοπραξίες	390
3. Η εξουσία διαθέσεως.....	391
α) Ο δικαιούχος δεν έχει εξουσία διαθέσεως.....	392
β) Η εξουσία διαθέσεως ανήκει αντί του δικαιούχου σε άλλο πρόσωπο.....	392
γ) Η εξουσία διαθέσεως ανήκει, εκτός από τον δικαιούχο, και σε άλλο πρόσωπο.....	392
4. Διάθεση από μη δικαιούχο.....	393
VI. Επιδοτικές και μη επιδοτικές δικαιοπραξίες.....	393
1. Επιδοτικές δικαιοπραξίες	393
2. Μη επιδοτικές δικαιοπραξίες	393
VII. Δικαιοπραξίες επαχθείς και χαριστικές	394
1. Επαχθείς δικαιοπραξίες.....	394
2. Χαριστικές δικαιοπραξίες.....	394
VIII. Αιτώδεις και αναιτώδεις δικαιοπραξίες	395
1. Η έννοια της αιτίας	395
2. Αιτώδεις δικαιοπραξίες	396
3. Αναιτώδεις δικαιοπραξίες	397
4. Συνέπειες της έλλειψης αιτίας	397
IX. Δικαιοπραξίες τυπικές και άτυπες	399
X. Δικαιοπραξίες συναινετικές και παραδοτικές.....	400
XI. Δικαιοπραξίες ελεύθερης και αναγκαστικής κατάρτισης	400
1. Δικαιοπραξίες ελεύθερης κατάρτισης.....	400
2. Δικαιοπραξίες αναγκαστικής κατάρτισης.....	400
α) Αναγκαστικές δικαιοπραξίες	401
β) Συμβάσεις προσχωρήσεως	401
XII. Αμφοτεροβαρείς και ετεροβαρείς συμβάσεις	401
XIII Δικαιοπραξίες καταπιστευτικές	402
1. Έννοια	402
2. Ρύθμιση	403
3. Οι συνηθέστερες περιπτώσεις.....	403
α) Εξασφαλιστική μεταβίβαση της κυριότητας κιντού	404
β) Εξασφαλιστική εκχώρηση απαιτήσεως.....	405
4. Το πρόβλημα του επιτρεπτού.....	406

5. Σχέσεις καταπιστεύοντος-καταπιστευματούχου	407
6. Σχέσεις καταπιστεύοντος-τρίτων	408
7. Σχέσεις καταπιστευματούχου-τρίτων	408
8. Καταπίστευμα και trust.....	409

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ

§ 30. Προϋποθέσεις κατάρτισης των δικαιοπραξιών	411
I. Προαπαιτούμενα της δικαιοπραξίας	412
II. Έννοια της δήλωσης βουλήσεως.....	412
1. Δήλωση βουλήσεως και πράξη φιλοφροσύνης	412
2. Τα στοιχεία της δήλωσης βουλήσεως	413
α) Βούληση της πράξης ή βούληση ενέργειας.....	413
β) Βούληση της δηλώσεως ή συνείδηση της δηλώσεως	413
γ) Δικαιοπρακτική βούληση.....	414
III. Ρητή και σιωπηρή δήλωση βουλήσεως	414
1. Ρητή δήλωση βουλήσεως	414
2. Σιωπηρή δήλωση βουλήσεως.....	415
3. Η σιωπή ως δήλωση βουλήσεως.....	416
IV. Απευθυντές και μη απευθυντές δηλώσεις βουλήσεως	416
1. Εισαγωγικά	416
2. Μη απευθυντές δηλώσεις.....	417
3. Απευθυντές δηλώσεις.....	417
4. Ανάκληση	420
5. Δήλωση βουλήσεως προς ανίκανο για δικαιοπραξία	421
6. Θάνατος ή δικαιοπρακτική ανικανότητα του δηλούντος	421
V. Πράξη βουλήσεως.....	422
1. Έννοια	422
2. Νομική ρύθμιση.....	422
§ 31. Ο τύπος της δικαιοπραξίας	425
I. Έννοια και μορφές του τύπου.....	426
1. Έννοια του τύπου.....	426
2. Η αρχή του ατύπου των δικαιοπραξιών	426
3. Συστατικός τύπος	427
4. Αποδεικτικός τύπος	427
5. Νόμιμος και εκούσιος τύπος.....	428
II. Είδη συστατικού τύπου.....	429

1. Εισαγωγικά	429
2. Ιδιωτικό έγγραφο.....	429
3. Θεώρηση εγγράφων συμβάσεων από τη ΔΟΥ	431
4. Συμβολαιογραφικό έγγραφο.....	432
5. Δήλωση ενώπιον αρχής	433
III. Σύγχρονη τεχνολογία και τύπος	433
IV. Ο τύπος τροποποίησης ή κατάργησης της δικαιοπραξίας	434
1. Τροποποίηση	434
2. Κατάργηση.....	435
V. Ειδικές περιπτώσεις τυπικών δικαιοπραξιών	436
1. Το προσύμφωνο.....	436
2. Η πληρεξουσιότητα	437
3. Το σύμφωνο προαιρέσεως	437
4. Η εντολή	437
5. Η επικύρωση	437
VI. Συνέπειες μη τηρήσεως του τύπου	437
1. Συνέπειες.....	437
2. Ίση της ακυρότητας ή περιορισμός των συνεπειών της	438
α) Ίση της ακυρότητας	438
β) Περιορισμός των συνεπειών	438

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΣΥΝΑΨΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

§ 32. Η σύναψη συμβάσεως κατά τον ΑΚ	441
I. Η ρύθμιση του ΑΚ	442
II. Πρόταση	443
1. Έννοια	443
α) Πρόταση ορισμένη ή τουλάχιστον οριστή.....	443
β) Πρόταση προς ορισμένο πρόσωπο	444
γ) Διάκριση από την πρόσκληση προς υποβολή προτάσεως	444
2. Δεσμευτικότητα της πρότασης.....	445
3. Η νομική θέση του λήπτη προτάσεως	445
4. Απόσβεση της πρότασης	446
III. Αποδοχή	449
1. Έννοια	449
2. Είδη.....	449
α) Απευθυντέα - μη απευθυντέα	449

β) Ρητή - σιωπηρή	450
3. Ελευθερία αποδοχής	450
4. Τροποποίηση πρότασης	450
5. Χρόνος αποδοχής	451
6. Ανάκληση	451
7. Χρόνος και τόπος σύναψης συμβάσεως	451
IV. Συμφωνία.....	452
1. Έννοια	452
2. Φανερή ασυμφωνία.....	453
3. Λανθάνουσα ασυμφωνία	454
4. Διμερής πλάνη.....	455
V. Το προσύμφωνο.....	456
1. Έννοια	456
2. Περιεχόμενο	456
3. Προϋποθέσεις.....	457
4. Τύπος	458
5. Το εκ του προσυμφώνου δικαίωμα	458
VI. Το σύμφωνο προαιρέσεως.....	459
1. Έννοια	459
2. Πρακτική εφαρμογή	460
3. Περιεχόμενο	460
4. Το δικαίωμα προαιρέσεως.....	461
5. Σύναψη κύριας σύμβασης	462
6. Διαφορά από προσύμφωνο	462
VII. Το σύμφωνο προτιμήσεως	463
1. Έννοια	463
2. Ρύθμιση	463
VIII. Η σύμβαση-πλάνη.....	464
1. Έννοια	464
2. Ρύθμιση	464
IX. Η επιστολή προθέσεων	464
1. Έννοια	464
2. Έννομες συνέπειες	465
§ 33. Ιδιαίτερες περιπτώσεις σύναψης συμβάσεων	467
I. Εισαγωγικά	469
II. Αναγκαστικές συμβάσεις	470

1. Περιπτώσεις	470
2. Αναγκαστικές συμβάσεις και συμβατική ελευθερία	470
III. Συμβάσεις προσχωρήσεως	471
1. Έννοια	471
2. Σύμβαση προσχωρήσεως και αναγκαστική σύμβαση	471
IV. Γενικοί Όροι Συναληθαγών	472
1. Έννοια	472
2. Ενσωμάτωση στη σύμβαση	474
3. Ερμηνεία	475
4. Δικαστικός έλεγχος	476
α) Καταχρηστικοί γενικοί όροι	476
β) Όροι αντίθετοι στις ΑΚ 288 και 281	479
γ) Έλεγχος βάσει των ΑΚ 178 και 179	480
δ) Μερική ακυρότητα	480
ε) Συλλογική αγωγή	481
V. Συμβάσεις συναπτόμενες εκτός εμπορικού καταστήματος	482
1. Έννοια	482
2. Δικαιολογία της ρύθμισης	483
3. Έγγραφος συστατικός τύπος - Δικαίωμα υπαναχώρησης	484
VI. Συμβάσεις συναπτόμενες από απόσταση	485
1. Έννοια	485
2. Προϋποθέσεις ακυρότητας	485
3. Απαγόρευση αυτόκλητης αποστολής αγαθών	486
4. Είδος επιτρεπόμενων τεχνικών επικοινωνίας	486
5. Δικαίωμα υπαναχώρησης	487
VII. Συμβάσεις καταρτιζόμενες με διαγωνισμό ή πλειστηριασμό	488
1. Διαγωνισμός	488
2. Κατάρτιση της σύμβασης	488
3. Όροι διεξαγωγής του διαγωνισμού	489
VIII. Ηλεκτρονικά καταρτιζόμενες συμβάσεις	491
1. Έννοια	491
2. Οικονομική σκοπιμότητα	493
3. Η δήλωση βούλησης μέσω δικτύων	494
4. Έλληψη έγγραφου τύπου	495
5. Ηλεκτρονική υπογραφή	496
α) Έννοια και χρησιμότητα	496
β) Νομική ρύθμιση	497

6. Αποδεικτική αξία ηλεκτρονικών εγγράφων	498
7. Νομική φύση «συμβάσεων ηλεκτρονικής επικοινωνίας» και «κανόνων τυποποίησης».....	498
8. Νομική φύση διαδικασιών τεκμηρίωσης.....	499
9. Εφαρμογή του ν. 2251/1994 «για την προστασία του καταναλωτή»	499
10. Δήλωση βούλησης μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή	500
§ 34. Η ευθύνη από τις διαπραγματεύσεις	503
I. Έννοια και φύση	503
1. Έννοια	503
2. Φύση.....	504
II. Προϋποθέσεις της ευθύνης	504
1. Στάδιο διαπραγματεύσεων	505
2. Αντισυναληκτική συμπεριφορά του ζημιώσαντος	506
3. Υπαιτιότητα	506
4. Ζημία.....	507
5. Αιτιώδης συνάφεια ανάμεσα στον νόμιμο λόγο ευθύνης και στη ζημία.....	508
III. Παραγραφή	508
IV. Σύμβαση για τη ρύθμιση των διαπραγματεύσεων	509

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ

§ 35. Η απαγορευμένη δικαιοπραξία.....	511
I. Εισαγωγικά	512
II. Δικαιοπραξία που αντιβαίνει σε απαγορευτικό κανόνα	512
1. Ο κανόνας της ΑΚ 174.....	512
2. Η εξαίρεση της ΑΚ 174	513
III. Δικαιοπραξία με την οποία καταστρατηγείται ο νόμος.....	514
IV. Δικαιοπραξία με απαγορευμένη παροχή	515
1. Η μέχρι τώρα κρατούσα γνώμη.....	515
2. Οι νεότερες αντιλήψεις.....	516
V. Απαγόρευση διαθέσεως	518
1. Εισαγωγικά	518
2. Απαγόρευση από τον νόμο	518
3. Απαγόρευση από δικαστική απόφαση	519
4. Απαγόρευση από δικαιοπραξία.....	519

§ 36. Η ανήθικη δικαιοπραξία	523
I. Έννοια, περιπτώσεις και συνέπειες.....	523
1. Έννοια των χρηστών ηθών	523
2. Περιπτώσεις	525
3. Κρίση της αντίθεσης στα χρηστά ήθη	526
4. Συνέπειες.....	526
II. Υπέμετρα δέσμευση της ελευθερίας	527
1. Έννοια	527
2. Προϋποθέσεις.....	528
3. Συνέπειες.....	528
III. Η αισχροκερδής δικαιοπραξία.....	529
1. Έννοια	529
2. Προϋποθέσεις.....	530
3. Συνέπειες.....	531
§ 37. Η εικονική δικαιοπραξία	533
I. Έννοια και συνέπειες της εικονικότητας	533
1. Έννοια	533
2. Συνέπειες.....	535
II. Απόλυτη και σχετική εικονικότητα	535
1. Απόλυτη	535
2. Σχετική	536
3. Πώληση με εικονικό τίμημα	538
4. Εικονικότητα ως προς το πρόσωπο	540
III. Προστασία των τρίτων	541
IV. Κρυψιβουλία.....	543
V. Αστεϊσμός.....	543

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ

§ 38. Η ανυπόστατη δικαιοπραξία	545
I. Εισαγωγικά	545
II. Έννοια της ανυπόστατης δικαιοπραξίας.....	545
III. Αποτελέσματα.....	546
IV. Ατελείς ή ανενεργείς δικαιοπραξίες	547
§ 39. Η άκυρη δικαιοπραξία	549
I. Έννοια και λόγοι της ακυρότητας	549
1. Έννοια	549
2. Λόγοι	550

II. Είδη ακυρότητας	551
1. Αρχική και επιγενόμενη.....	551
2. Απόλυτη και σχετική.....	552
α) Απόλυτη ακυρότητα	552
β) Σχετική ακυρότητα	552
γ) Επίκληση της ακυρότητας	554
3. Ολική και μερική	554
III. Θεραπεία, επικύρωση, μετατροπή.....	557
1. Θεραπεία ακυρότητας.....	557
2. Επικύρωση.....	558
3. Μετατροπή.....	559
§ 40. Η ακυρώσιμη δικαιοπραξία	563
I. Έννοια και λόγοι ακυρωσίας	565
1. Έννοια ακυρωσίας	565
2. Λόγοι ακυρωσίας.....	565
3. Διάκριση από συγγενείς περιπτώσεις	565
II. Η πλάνη	566
1. Έννοια και διακρίσεις της πλάνης	566
2. Ακυρωσία λόγω πλάνης στη δήλωση	566
α) Εισαγωγικά.....	566
β) Διακρίσεις.....	566
γ) Προϋποθέσεις	567
δ) Πλάνη εν τη δηλώσει.....	567
ε) Ουσιώδης πλάνη	568
3. Πλάνη στη βούληση ή ως προς τα παραγωγικά αίτια της βου- λήσεως.....	570
4. Πλάνη ως προς τις ιδιότητες του προσώπου ή του πράγματος.....	572
α) Ο κανόνας της ΑΚ 142	572
β) Το αντικειμενικό κριτήριο	573
γ) Το υποκειμενικό κριτήριο.....	573
5. Διμερής πλάνη.....	574
α) Διμερής πλάνη εν τη δηλώσει	574
β) Διμερής πλάνη στη βούληση	575
6. Αποκλεισμός του δικαιώματος ακύρωσης λόγω πλάνης	575
7. Υποχρέωση ανόρθωσης της ζημίας που προκλήθηκε από την ακύρωση.....	576

8. Εσφαλμένη διαβίβαση δηλώσεως	577
III. Η απάτη.....	578
1. Εισαγωγικά	578
2. Παραπλάνηση του δηλούντος	578
3. Η παραπλάνηση να είναι δόλια.....	580
4. Αιτιώδης συνάφεια μεταξύ παραπλάνησης και δήλωσης βου- λήσεως.....	580
5. Απάτη τρίτου.....	581
6. Δυννητική ακύρωση.....	582
7. Δικαίωμα αποζημιώσεως.....	583
8. Συρροή λόγων ακυρωσίας της δικαιοπραξίας	584
IV. Η απειλή	585
1. Εισαγωγικά	585
2. Εξαγγελία κακού.....	585
3. Σπουδαίος και άμεσος κίνδυνος.....	586
4. Απειλούμενα αγαθά	586
5. Εξάρτηση του κακού από τη βούληση του απειλούντος	587
6. Πρόκληση φόβου σε γνωστικό άνθρωπο.....	588
7. Απειλή παράνομη ή ανήθικη.....	588
8. Σκοπός ο εξαναγκασμός σε δήλωση βουλήσεως	590
9. Δικαίωμα αποζημιώσεως.....	590
10. Υποχρέωση αποζημιώσεως του καλόπιστου λήπτη απευθυ- ντέας δηλώσεως	591
11. Νομικά πρόσωπα.....	591
12. Μη κατάρτιση δικαιοπραξίας λόγω απειλής	591
V. Η διαφθορά	592
1. Εισαγωγικά	592
2. Προϋποθέσεις.....	592
α) Πράξη διαφθοράς	592
β) Η πράξη διαφθοράς να μη συνιστά αντικείμενο της δικαιο- πραξίας ή όρου αυτής.....	593
γ) Αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της πράξης διαφθοράς και της δήλωσης βουλήσεως.....	593
δ) Γνώση ή υπαίτια άγνοια της πράξης διαφθοράς από τον λήπτη της δήλωσης βουλήσεως ή τον τρίτο που απέκτησε αμέσως δικαίωμα από αυτήν	593
3. Έννομες συνέπειες	594

VI. Τρόποι ακυρώσεως	595
1. Με δικαστική απόφαση	595
2. Ενάγοντες.....	595
3. Εναγόμενοι.....	596
VII. Απόσβεση του δικαιώματος ακυρώσεως	597
1. Με παραίτηση.....	597
2. Μετά την παρέλευση αποσβεστικής προθεσμίας	597
3. Συνέπεια.....	598
VIII. Συνέπειες της ακυρώσεως.....	599
1. Η ΑΚ 184	599
2. Η προστασία των καλόπιστων τρίτων	599

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΕΝΩΝ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ

§ 41. Η ερμηνεία της δικαιοπραξίας	601
I. Σκοπός και αντικείμενο της ερμηνείας των δικαιοπραξιών	602
1. Σκοπός της ερμηνείας	602
2. Αντικείμενο ερμηνείας	602
α) Δήλωση βούλησης	602
β) Ασαφής δήλωση βούλησης	603
II. Οι ερμηνευτικοί κανόνες των ΑΚ 173 και 200.....	604
1. Η ρύθμιση της ΑΚ 173.....	604
2. Η ρύθμιση της ΑΚ 200.....	605
3. Ο συνδυασμός των δύο διατάξεων	606
4. Η μέθοδος ερμηνείας.....	607
α) Σύμπτωση αντιλήψεων	608
β) Διάσταση αντιλήψεων.....	608
γ) Ειδικά οι συμβάσεις.....	608
5. Ειδικοί ερμηνευτικοί κανόνες	609
III. Ειδικές περιπτώσεις ερμηνείας.....	609
1. Διαθήκες και άλλες μη απευθυντές δηλώσεις βουλήσεως ...	610
α) Διαθήκη	610
β) Μη απευθυντές δηλώσεις βουλήσεως	610
2. Τυπικές δηλώσεις βουλήσεως.....	611
3. Δηλώσεις βουλήσεως απευθυνόμενες σε ευρύ κύκλο προσώπων	611
4. Γενικοί όροι των συναληθών.....	612

5. Άλλες περιπτώσεις.....	613
α) Πληρεξουσιότητα.....	613
β) Αξιόγραφα	614
γ) Αποφάσεις συλλογικών οργάνων	614
IV. Ο έλεγχος της ερμηνείας από τον Άρειο Πάγο	614
1. Η έκταση του αναιρετικού ελέγχου	614
2. Ο έλεγχος της ερμηνείας των δικαιοπραξιών	614
§ 42. Η πλήρωση των κενών της δικαιοπραξίας	617
I. Έννοια του κενού της δικαιοπραξίας	617
II. Συμπληρωτική ερμηνεία.....	618
III. Διαπλαστική ερμηνεία	619
IV. Όρια της συμπληρωτικής και διαπλαστικής ερμηνείας	620
§ 43. Το δικαιοπρακτικό θεμέλιο	623
I. Έννοια	623
II. Διάκριση από τα παραγωγικά αίτια της βουλήσεως	624
III. Ρύθμιση	626
IV. Δικαιοπρακτικό θεμέλιο και ερμηνεία της σύμβασης	628
V. Συνέπειες της έκλειψης του δικαιοπρακτικού θεμελίου	629

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΑΙΡΕΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

§ 44. Η αίρεση	633
I. Έννοια και οριοθέτηση της αίρεσης	634
1. Έννοια	634
2. Αίρεση και τρόπος	635
3. Καταχρηστικές αιρέσεις.....	635
II. Είδη αιρέσεων	636
1. Αναβλητικές και διαλυτικές	636
2. Θετικές και αρνητικές.....	637
3. Εξουσιαστικές, τυχαίες, μεικτές	637
α) Εξουσιαστικές αιρέσεις.....	637
β) Τυχαίες αιρέσεις	638
γ) Μεικτές αιρέσεις	638
III. Δικαιοπραξίες ανεπίδεκτες αιρέσεως.....	638
IV. Ακατάλληπτες, αντιφατικές, παράνομες, ανήθικες ή αδύνατες αιρέ- σεις.....	693

1. Ακατάληπτες αιρέσεις	639
2. Αντιφατικές αιρέσεις	639
3. Αιρέσεις με παράνομο ή ανήθικο περιεχόμενο	639
4. Αδύνατες αιρέσεις	640
5. Το κύρος των αιρέσεων αυτών	640
V. Στάδιο ηρτημένης της αιρέσεως	640
1. Εισαγωγικά	640
2. Ηρτημένης αναβλητικής αιρέσεως	640
3. Ηρτημένης διαλυτικής αιρέσεως	641
VI. Πλήρωση της αιρέσεως	642
1. Εισαγωγικά	642
2. Πλησματική πλήρωση της αιρέσεως	642
3. Συνέπειες πληρώσεως	643
4. Αποζημίωση για ματαίωση ή βλάβη του υπό αίρεση δικαιώματος 645	
5. Διάθεση του υπό αίρεση δικαιώματος	645
VII. Ματαίωση της αιρέσεως	647
1. Έννοια	647
2. Πλησματική ματαίωση	647
3. Συνέπειες ματαιώσεως	647
VIII. Κρίσιμος χρόνος για τα στοιχεία της δικαιοπραξίας	647
§ 45. Η προθεσμία	649
I. Οι έννοιες του όρου «προθεσμία»	650
II. Προθεσμία αναβλητική και διαλυτική	650
III. Εφαρμοστέοι κανόνες	650
1. Ανάλογη εφαρμογή	650
2. Δικαιοπραξίες ανεπίδεκτες προθεσμίας	651
3. Συνέπειες	651
4. Φύση του υπό προθεσμία δικαιώματος	652

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

§ 46. Η αντιπροσώπευση	653
I. Έννοια και σπουδαιότητα	654
1. Έννοια	654
2. Σπουδαιότητα	654
II. Διακρίσεις και συγγενείς έννοιες	654

1. Διακρίσεις	654
α) Ενεργητική και παθητική.....	654
β) Νόμιμη και εκούσια	654
γ) Άμεση και έμμεση	655
2. Συγγενείς έννοιες	657
α) Αντιπρόσωπος και άγγελος	657
β) Αντιπρόσωπος και όργανο νομικού προσώπου	657
γ) Αντιπροσώπηση και πρόστηση	657
III. Νομική φύση της εξουσίας αντιπροσώπησης.....	658
IV. Προϋποθέσεις της άμεσης αντιπροσώπησης.....	658
1. Δήλωση βουλήσεως του αντιπροσώπου.....	659
2. Η δήλωση να ανήκει στο ειδικό πραγματικό δικαιοπραξίας δε- κτικής αντιπροσωπεύσεως.....	659
3. Η δήλωση να γίνεται επ' ονόματι του αντιπροσωπευομένου.....	660
4. Ο αντιπρόσωπος να έχει εξουσία προς αντιπροσώπηση	661
5. Τουλάχιστον περιορισμένη δικαιοπρακτική ικανότητα του αντι- προσώπου	662
6. Τα προαπαιτούμενα της δικαιοπραξίας να πληρούνται στο πρόσωπο του αντιπροσώπου.....	662
§ 47. Η πληρεξουσιότητα	667
I. Έννοια, νομική φύση, είδη και τύπος	668
1. Έννοια	668
2. Νομική φύση	669
3. Είδη.....	669
α) Γενική και ειδική.....	669
β) Ρητή και σιωπηρή	669
γ) Ανακλήτη και ανέκκλητη (ή αμετάκλητη).....	670
δ) Ατομική και συλλογική.....	670
ε) Υποπληρεξουσιότητα	670
4. Τύπος	671
5. Πληρεξουσιότητα και εξουσιοδότηση.....	672
II. Πληρεξουσιότητα και εσωτερική (βασική) σχέση	673
III. Παύση της πληρεξουσιότητας	673
1. Εισαγωγικά	673
2. Ανάκληση της πληρεξουσιότητας	674
3. Λήξη της βασικής (εσωτερικής) σχέσης.....	675

4. Θάνατος του αντιπροσωπευομένου ή του πληρεξουσίου	676
α) Πληρεξουσιότητα με μεταθανάτια ενέργεια.....	676
β) Τύχη υποπληρεξουσιότητας	677
5. Ανικανότητα για δικαιοπραξία του αντιπροσωπευομένου ή του πληρεξουσίου.....	677
6. Παραίτηση του πληρεξουσίου	677
7. Υποχρεώσεις μετά την παύση.....	678
IV. Δικαιοπραξίες μετά την παύση της πληρεξουσιότητας	678
1. Από καλόπιστο πληρεξούσιο	679
2. Από κακόπιστο πληρεξούσιο	679
V. Πληρεξουσιότητα βάσει φαινομένου δικαίου	679
1. Εισαγωγικά	679
2. Πληρεξουσιότητα ανοχής.....	680
3. Φαινόμενη πληρεξουσιότητα	680
4. Προστασία του τρίτου.....	681
VI. Δικαιοπραξίες χωρίς πληρεξουσιότητα	682
1. Έλλειψη πληρεξουσιότητας	682
2. Σύμβαση	682
α) Αίτημα για έγκριση.....	683
β) «Υπαναχώρηση» του τρίτου	683
γ) Δικαιώματα του τρίτου κατά του ψευδοαντιπροσώπου	684
3. Μονομερής μη απευθυντέα δικαιοπραξία.....	685
4. Μονομερής απευθυντέα δικαιοπραξία.....	685
5. Σχέση αντιπροσωπευομένου και ψευδοαντιπροσώπου	686
6. Επιχείρηση μονομερούς απευθυντέας δικαιοπραξίας χωρίς επί- δειξη πληρεξουσίου εγγράφου	686
VII. Κατάχρηση πληρεξουσιότητας	687
1. Έννοια	687
2. Συνέπειες κατάχρησης	687
§ 48. Ειδικότερα θέματα αντιπροσώπευσης.....	689
I. Η δικαιοπραξία υπό ξένο όνομα	689
1. Έννοια	689
2. Έννομες συνέπειες	690
II. Η δικαιοπραξία «υπέρ ούτινος ανήκει»	691
1. Έννοια	691
2. Έννομες συνέπειες	691

III. Αυτοδικαιοπραξία.....	692
1. Ο κανόνας.....	692
2. Έκταση εφαρμογής.....	693
α) Υποπληρεξουσιότητα.....	694
β) Οιονεί αυτοδικαιοπραξία.....	695
γ) Συνδικαιοπραξίες.....	696
δ) Έμμεση αντιπροσώπευση.....	696
ε) Εκπροσώπηση νομικών προσώπων.....	697
3. Οι εξαιρέσεις.....	698
α) Όταν ο αντιπροσωπευόμενος το επιτρέψει.....	698
β) Όταν ο αντιπροσωπευόμενος ωφελείται.....	698
γ) Όταν η αυτοδικαιοπραξία συνιστά εκπλήρωση υποχρέωσης....	699
δ) Όταν επιτρέπεται από τον νόμο.....	699
4. Τύπος.....	699
5. Συνέπειες της απαγορεύσεως.....	700

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΣΥΝΑΙΝΕΣΗ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΗ

§ 49. Η συγκατάθεση, η συναίνεση και η έγκριση.....	701
I. Συγκατάθεση.....	702
1. Έννοια.....	702
2. Είδη.....	702
3. Νομική φύση.....	703
4. Ποιος και πότε συγκατατίθεται.....	703
5. Αντικείμενο της συγκατάθεσης.....	703
6. Τύπος της συγκατάθεσης.....	704
II. Συναίνεση.....	705
1. Έννοια.....	705
2. Ανάκληση.....	705
3. Άλλοι λόγοι κατάργησης.....	706
III. Έγκριση.....	706
1. Έννοια.....	706
2. Ενέργεια.....	706
3. Χρόνος μέχρι την έγκριση.....	707
§ 50. Διάθεση από μη δικαιούχο και εξουσιοδότηση.....	709
I. Ο κανόνας.....	709
II. Εξαιρέσεις.....	710

1. Συναίνεση	710
2. Έγκριση	711
3. Επίκτηση	711
4. Κληρονόμηση.....	712
5. Ενέργεια	713
III. Εξουσιοδότηση.....	714
1. Έννοια	714
2. Μορφές.....	714
α) Εξουσιοδότηση προς διάθεση	715
β) Εξουσιοδότηση προς είσπραξη.....	716
γ) Εξουσιοδότηση προς ανάληψη υποχρέωσης	717
δ) Εξουσιοδότηση προς δικαστική επιδίωξη δικαιώματος	718
Αλφαβητικό ευρετήριο.....	721
Ευρετήριο νομοθετικών διατάξεων.....	753